

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdaji na leto gld. 21.—
Za samo večerno izdajo 12.—
Za pol leta, četrta leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč:

Oglast

se računajo po vrstah v petih. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Posilna, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo. Naročnina se plačevati lico Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintra št. 12. Upravištvu, odpravnstvu in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccola št. 3, 11. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

O upravi v Bosni in Hercegovini.

Češko-nemški boj je še vedno središče in skoro jedina vsebina političnim diskuzijam; ta boj je absorbiral vse zanimanje, je utisnil svoj pečat političnemu življenju v Avstriji ter odkazal smer delovanja ali brezdolja avstrijskim zastopstvom. Jugoslovani nimajo nič proti temu, zakaj tudi njim je že v lastnem interesu leželo na tem, da Čehi izvojujejo svoje pravice. In dalje je zelo verjetno, da bi jugoslovanske stvari ostale v ozadju, kakor so v ozadju zdaj, tudi ko bi tega boja ne bilo. Naši nasprotniki na Štajerskem, Koroškem in Primorju živé idilično mirno življenje in ni nikogar, ki bi jim kdaj malo pogledal na prste; tožbe naših poslancev so glas vpijočega v puščavi in ako se dogaja, da je ta ali oni vendar odkril kaj preveč interesantnega, zalučajo mu »lažnjive« v obraz in stvar je pri kraju. Razmere se razvijajo dalje kakor jim je drago in nikomur ne prihaja na misel, da bi se ozrl malo natančneje po Avgijevem hlevu. Jedini jugoslovanski pokrajini, ki leto za letom vzbujata ob gotovem času širše zanimanje, sta Bosna in Hercegovina. Ob vsakem zasedanju delegacij je namreč naloženo zajedniškemu finančnemu ministru Kallayu, da prenaša lepo število več ali manj osnovanih napadov. To se je godilo doslej tako redno, da se da pričakovati z vso gotovostjo tudi v tekočem zasedanju delegacij.

Jugoslovonom je napredek Bosne in Hercegovine na srečo kakor nikomur drugemu; jasno so si v svesti, kolike važnosti je za vse avstrijsko slovanstvo, da se ti dve pokrajini razvijata v pravi smeri in da sti upravljani v pravem zmislu. Od prvega početka pa do danes se je grešilo sicer mnogo in premnogo od strani uprave, ali da se ni storilo ničesar dobrega in koristnega, tega ne more trditi nihče. Kdor ni slep, ne more tajiti znatnih uspehov v gospodarskem oziru in ne more očitati upravi, da bi, razen nerodnosti, zagrešila v političnem oziru še kaj hujšega; in prav v političnem oziru se ji očitá največ. Kritika je svobodna in ako so napadi opravičeni, je stvar Kallayeva, da se brani.

Žalostno je samo, da celó ljudje, o katerih čistim slovanskem prepričanju in najboljši volji ne more dvomiti nihče, v svojem obsojanju bosanske uprave uhajajo preko vseh mej in na pota, ki ne vodijo nikamor.

Napada in kritikuje se vse in na vse mogoče načine, a zdi se, da se dela to brez določenih smotrov in ne s tistega stališča, ki bi ga v tej stvari moral zavzemati vsaki avstrijski Slovan. To stališče je stališče hrvatskega državnega prava.

Kdor pozna zgodovino, ve, da je Bosna od pradavna hrvatska pokrajina. Četudi se je v zadnjih letih nekdanjega slavnega hrvatskega kraljevstva banovina bosanska vedno bolj odtujevala od ostale države, bila je ukljub temu in ukljub vsem notranjim nemirnim in tujim navalom do konca njen integralen del. Narod, ki biva v današnjih »okupiranih deželah«, se spominja svojih slavnih tradicij; s sesterskimi kraljestvi Hrvatsko, Slavonijo in Dalmacijo ga veže ista junaška minolost, veže ga isti jezik in vežejo ga iste težnje za obnovenjem in preporodom nekdanje mogočne samostojne države hrvatske: a danes se zaveda že

tudi tega, da je tudi v Istri in v slovenskih deželah močnih glasov, hrepenečih po tem obnovenju in preporodu.

Dolžnost Slovanov monarhije je, da podpirajo te težnje z vso energijo. Jasno je, da bi te, doslej kruto zanemarjene dežele z svojimi neizrabljenimi silami, z svojim krepkim, nepokvarjenim narodom in z svojim prirodnim bogastvom, združene v močno celoto, tvorile morda najvažnejši faktor v bodočem življenju naše monarhije. Vplivale bi vsekakor ugodno za Slované na narodnostni razvoj države, ter dajale krepko zaslombo Slovincem in Čehom, od vseh strani obkoljenim od sovražnikov, ako bi že Slovinci koj od začetka ne bili v tej celoti. Napredek Bosne in Hercegovine, njiju gospodarsko prospévaje in njiju politični razvoj v smeri hrvatskega državnega prava je torej v interesu vseh avstrijskih Slovanov. Na žalost se tega interesa ne zavedajo vselej in povsod oni, ki bi se ga morali zavedati. To so v prvi vrsti Čehi. Leto za letom obsojajo v delegacijah upravo bosensko in njenega načelnika, ministra Kallaya. Te pravice jim sicer nihče ne krati, ali zavedeni po slabih informacijah se postavljajo v svojem kritikovanju na stališče, ki ne odgovarja težnjam in koristim njihovih jugoslovanskih zaveznikov, ne odgovarja interesu avstrijskega slovanstva in ne odgovarja mnogokrat celó resničnim dejstvom.

V državnem zboru avstrijskem ne stoji Čehom pač nihče takó zvesto obstrani kakor Jugoslovani. V svojem energičnem nastopanju proti sedanjemu ministerstvu Claryjevem ne morejo računati na nikogar takó trdno kakor na Hrvate in Slovence. Ali ukljub temu, da stojé z njimi ramo ob ramo, se niso usodili Jugoslovani še nikdar, da bi posegali na svojo roko v češke razmere ter si prisvajali vodilno besedo, kjer jim ne gré. To bi bilo očitno zeló nes pametno — a če je tudi tako ravnanje še takó nes pametno, Čehom se to ne zdi v njihovem nastopanju gledé bosanskih razmer. Slabo poučeni in premalo obzirni do svojih hrvatskih zaveznikov, mnogokrat niso zastavljali svoje besede na pravem mestu in za pravo stvar; presojali so prepovršno in obsojali prenašljeno, namesto da bi bili prepustili vodstvo v tej stvari svojim jugoslovanskim zaveznikom in tovarišem, ki so o svojih domačih stvareh gotovo mnogo boljše informirani — nego Čehi.

To je bilo treba povedati z ozirom na sestanek delegacij, v katerih pridejo v kratkem na razgovor najbrž tudi bosanske stvari. Želeti bi bilo, da češki delegatje spremené svojo taktiko napram ministru Kallayu in njegoví upravi v toliko, da prepusté vodstvo Jugoslovonom ter da se ozirajo na njihovo državnoopravno stališče, česar doslej, žalibog, niso storili.

* * *

Ta od prijateljske roke došli nam sestavek priobčujemo v celoti. Opažamo pa sledeče: Za upravo Kallayevó v Bosni in Hercegovini se nismo ne mi, in se gotovo Slovinci in Hrvatje sploh ni malo niso navduševali do sedaj, posebno zavoljo tega ne, ker je ta uprava do najnovejših časov bila v kontrastu s tako upravo, kakoršnja bi imela biti po tem sestavku; namreč uprava, ki bi imela iti poglavitno za tem, da se Bosna in Hercegovina navedeti na ona pota, po katerih bi se ti dve zemlji v najbližji bodočnosti čim

ože zvezali z ostalimi hrvatskimi in slovenskimi deželami v monarhiji! In to na korist toliko vseh Hrvatov in Slovencev kolikor tudi monarhije in dinastije. Ako bo uprava v Bosni in Hercegovini stremila za tem, potem jo bomo mi, kakor gotovo tudi vsi Slovinci in Hrvatje podpirali z vsemi silami, pa naj jo vodi Kallay ali kdor koli drugi. Tako stori gotovo tudi toliko slovenski kolikor hrvatski delegat — žalibog, da moramo govoriti v jedini, ker sta samo jeden Slovence in jeden Hrvat v avstrijski delegaciji, na katero misli avktor sestavka. A da so Slovinci in Hrvatje tako slabo zastopani v delegaciji, se ima pripisati onemu istemu sistemu, ki je narekoval dosedanje politiko kolikor v Bosni in Hercegovini toliko v ostalih hrvatskih in slovenskih deželah naše monarhije; sistem, ki je na pogubo i Hrvatov i Slovencev. Dal Bog, da bi se ta sistem čim prej korenito spremenil. Po tem ga bodo pa gotovo podpirali tudi hrvatski in slovenski delegatje, katerih bo tudi več nego do sedaj, in ga bodo branili tem lažje proti vsakomur, tudi proti češkim delegatom, ako bi le-ti imeli biti tudi v tem spremenjenem stanju protivniki bosansko-hercegovske uprave.

Uredništvo.

Politični pregled.

TRST, 9. decembra 1899.

K položaju. Položaj se je vendar zjasnil nekoliko, vsaj kolikor se dostaje taktike čeških poslancev. Minoli četrtek je imel češki klub jako živahno razpravo in po zaključku, ki so ga storili, vidimo, da so oni, ki so pred par dnevi govorili, da Čehi odnehajo od obstrukcije, sicer res čuli nekaj zvoniti, ali niso vedeli prav, kje in kako zvoni. Čehi ne mislijo odnehati od obstrukcije, pač pa jo hočejo omejiti le na budgetni provizorij, dočim hočejo dopustiti prvo čitanje predloga o kvoti in o razdeljenju užitinskih davkov.

Iz poročil v čeških listih posnemamo, da je prišlo do precej ostrega spopada med vodstvom kluba in poslancem Fořtom, kateri poslednji je očital klubu pomanjkanje energije. Posl. Fořt bi hotel brezobzirno obstrukcijo in tako taktiko od strani čeških poslancev, da se avstrijski parlamentarizem dovede ad absurdum. In nič ne dé, ako bi s tem začasno izzvali tudi izrečno protičeško vladanje. Ali to bi bilo le za nekoliko časa in potem bi prišel trenotek, ko bi tudi vladi in Nemcem prišlo prepričanje o potrebi sprave z narodom češkim.

V boljše umevanje teh diferenc opozarjamo, da stališče dra. Fořta je bilo od nekdaj in navadno različno od onega, na katerem je stalo vodstvo češkega kluba glede taktike.

Torej za sedaj obstrukcija le proti budgetnemu provizoriju. In sicer ne le v zbornici, ampak tudi v odseku. Obstrukcija v proračunskem odseku je že uvel posl. Kraunár z dolgim govorom.

Oficijozno glasiló grof Claryjeve vlade, »Neue Freie Presse«, se tolaži, da morda Čehi — ker so že odnehali od obstrukcije glede gori omejenih dveh predlog — odnehajo slednjič tudi glede budgetnega provizorija.

O graškem vseučilišču. Iz Gradea nam pišejo: Razni medicinski in naravoslovni zavodi v Gradei so se preselili v minolih tednih iz

zastarelih prostorov v novoizgrajene stavbe za glavnim vseučiliščnim poslopijem. V treh nadstropjih obeh palač se vrsté širne in krasne dvorane za zbirke, laboratorije in pouk, vse opremljene z naj-novejšimi napravami in modernimi udobnostmi. Na slovesno otvoritev teh novourejenih zavodov, ki bo v soboto dne 9. t. m. in katere se udeležijo tudi naučni minister, je dekan medicinske fakultete, prof. dr. Kratter, povabil službeno tudi slovansko in italijansko dijaštvo. Ta ne navadna prijaznost gospoda profesorja, ki sicer prav rad daje duška svojim nemško-nacijonalnim nazorom, ter še rajši za svoja politiško nadahnjena izvajanja »intra et extra muros almae matris« vsprejemajo »junaki« Heil! od vernih nemških slušalec, — taka prijaznost očito nasprotuje tudi običajnim nazorom slavnih akademskih oblastij. Vsaj doslej so rektorji dosledno, leto za letom, izrečno vabili le nemške burše na razne oficijelne slavnosti in so načeloma in namenoma prezirali pritožbe in proteste slovanskega dijaštva; da pokažejo s tem, kako smatrajo **Nemce** na državnem vseučilišču za akademiške državljane nižje vrste — da-si le ti tudi tvorijo dobro polovico vseh medicincev — in da-si le oni vzdržujejo več kolegijev filozofskega oddelka. Tako se za javnost ohranjuje nemški značaj avstrijskih visokih šol, in oboževalci burševskih idejlov lahko deklamujejo bajke o čisti nemški znanosti, nemški hiperkulturi in nemški sili! Včasih pa se slavne akadem. oblasti spominjajo tudi slovanskega dijaštva in ga celo povablajo na narveče slovesnosti, a k manjim ga ne pripuščajo! Tako so tudi pred šestimi leti, ko je Njegovo Veličanstvo obiskalo Gradec ob otvoritvi novega vseučilišča, povabili naše dijaštvo! No, morda so gospoda takrat vedeli, zakaj so tako storili! Imeli so za to pač svojih vzrokov in morda celo tehtnih in jako tehtnih, ki pa že kmalu potem niso bili prav nič več tehtni, kajti o prvi priliki zatem so po starem običaju zopet povabili le svoje burše; in do danes smatrajo ob oficijelnih prilikah resni učenjaki smešne burše edinimi zastopniki vsega dijaštva. A minister je zavrnil radovednega interpellanta v parlamentu, ki takega čudnega naziranja ni hotel umeti, češ, to je čisto interna akademiška stvar, ki ne sodi v njegovo področje. — Zlobni jeziki tré, da so sedaj zopet nekaj čuli o tehtnih vzrokih, radi katerih so se zopet enkrat spomnili našega dijaštva. Ni znano sicer, je-li so sedanji vzroki prav tako tehtni ali manj tehtni, nego so bili pred 6 leti. No, to stoji, da je gosp. dekan tudi Nemce povabil in za to je vsakako moral imeti svoje vzroke!

No, slovansko dijaštvo je dobro umelo svoj položaj in je soglasno in po deputaciji zahválilo gospoda dekana na prijazenem povabilu ter je odklonilo vsako udeležbo.

Slovanska manjšina ne more biti akademičnim oblastim na uslugo, dokler je slavnostne ne pripoznajo. Italijanski dijaki pa so izjavili, da so le neradovoljni gostje na avstrijskih univerzah in se dosledno izogibljajo vsakemu oficijelnemu nastopu.

In tako bodo nemška gospóda in dijaki lepo mirno med sabo! Sami Nemci ob slovesni otvoritvi državnih učnih zavodov.

Avstro-Ogerska in Črnogora. Ničesar ni tako značilno za našo vnanjo politiko, kakor razmerje med našo državo in Črnogoro. Oni nemško-madžarski življi, ki dajejo naši vnanji politiki direktivo, so zajedno najhujši sovražniki mali kneževini. S to resnico v soglasju je dejstvo, da je grof Goluchowski ponosno preziral Črnogoro in jej ni privoščil niti besedice v svojem ekspozéju. Sleherni hip imamo posla s kako novo gonjo proti Črnogori. Lani je oficijozni »Fremdenblatt« inauriral tako gonjo, sklienje se na neki članek v vladnem »Glasu Črnogore«, kateri članek je baje sam knez spisal in ki je bil jako žaljiv za našo državo, in gonja je trajala tako dolgo, dokler ni »Fremdenblatt« doživel nečuvence blamaže, ko se je izvedelo, da dotičnega domnevanega članka v »Glasu Črnogore« — nikdar bilo ni!! — Nekaj sličnega smo menda doživeli tudi sedaj. Mej našim ministerstvom za trgovino in Črnogoro so nedavno nastale difference radi pomanjkljivosti od strani Črnogore v povračanju zneskov, izplačanih za njo v pošto-nakaznem prometu in zaključek temu je bil, da je naše ministerstvo zaustavilo ta promet. Proti

temu ne bi bilo prigovarjati. Ali kmalo na to je začela brezpotrebna gonja: zopet ob sklicevanju na neki članek »Glasa Črnogore«, s katerim da je to glasilo pozivalo črnogorske trgovce, naj pretržejo vsako kupčijo z Avstrijo in naj se poslužijo le italijanskih parobrodskih zvez.

Sedaj pa konstatuje rečeni list, da v njem niso bile nikdar tiste besede, ki se mu podtikajo. »Glas« je le priporočal, da naj trgovci iščejo zvez tudi z italijanskimi in francoskimi tržišči, nikdar pa ni priporočal, naj pretržejo trgovske zveze z Avstrijo. Ako bi črnogorska vlada — pravi »Glas« — hotela kaj takega, ne bi niti trebala nikakega poziva, ampak bi jednostavno na uvoz iz Avstrije naložila tako carino, kakoršnjo nalaga Avstrija na uvoz z Črnogore. Pa bi bilo vse trgovsko razmerje spremenjeno.

Prav je, da naši varujejo naše interese, ali takih brezpotrebnih gonj naj bi ne uprizarjali. Črnogora je res majhna, ali v kompleksu balkanskega vprašanja jej je prisojena za bodočnost tako važna naloga, da ho pač bolje za nas, ako bi tudi tam imeli simpatije, ali pa vsaj sovražstva ne.

Domače vesti.

Še enkrat namišljena dr. Rybáčeva kandidatura in naše stališče nasproti prepiru na Goriškem. Pisec s Krasa, ki nam je nekako oč. tal, da uravnavamo svoje vedenje nasproti goriškemu prepiru po obzirih na »dogovorjeno« kandidaturu dra. Rybáča, nam piše zopet, da mu je žal, da se je tako neprevidno izrazil, ko je pisal v naglici. Da bi bilo kaj »dogovorjeno«, tega da ni čul od nikogar in tudi on da ni nikomur rekel kaj takega!

Jemljemo na znanje. To je lojalno od dotičnega gospoda. Ali priznati nam mora tudi on, da smo morali zavrniti njegovo očitjanje: to pa tem bolj — kakor smo že rekli — ker se je tudi drugod govorilo slično. Ponavljamo: do sedaj mi ne vemo prav nič o kaki kandidaturi dra. Rybáča in ne vemo, da-li sploh kdo misli na tako kandidaturu?! Pa denimo, da bi ali da ho res kdo mislil na to kandidaturu, izjavljamo: mi, kakor vsi tržaški tržaški Slovenci spoštujemo v dru. Rybáču njega kristalni značaj, njega čisto rodoljubje in njega zmožnost za narodno delo, ali to spoštovanje ne sega tako daleč, da bi iz kakoršnjih si bodi ozirov do njega ali do kogar si bodi sodili drugače ogoriških razmerah, nego nam veli prepričanje.

Koncert »Slovanskega pevskega društva« dne 8. t. m. Ukljub neugodnemu vremenu zbralo se nas je sinoči v redutni dvorani »Politeama Rossetti« lepo število prijateljev slovenskega petja. Lahko bi nas bilo še več. Priznati moramo sicer, da je bilo vreme skrajno hudo in da je bilo treba bolj oddaljenim precejšnjega poguma, da se izpostavijo tej hudi nevihti. Ali kdor je prišel, ta gotovo ni obžaloval svojega poguma. Kajti izplačalo se je zares prebiti malo mraza za tako lep umetniški užitek, za tako izbornu zabavo.

Možki zbor »Slovanskega pevskega društva« se nam je po daljšem odmoru zopet predstavil v impozantnejšem številu nego kedaj. Pa kakov material, kako lepi, čisti, čvrsti, ubrani, izurjeni glasovi, ki se tako lepo zbirajo drug v drugega v ubrane akorde! Pa pojejo ti gladko, s pravilnim naglasom, primernim stopnjevanjem in s pravim občutkom! Le škoda, da sta srednja glasova prešibka ter da ju vsled tega včasih zakrivata prekreпка prvi tenor in drugi bas!

Oba možka zbora, »Nedvedov«: »Popotnik« in Zajčev: »Večer na Savi« (slednji z spremljevanjem orkestra) izpadla sta izborna, kakor se ume ob sebi ob takem materialu in ob tako spretnem vodstvu, ter žela navdušeno pohvalo občinstva. Posebno nam je ugajala krasna a težavna Nedvedova skladba: »Popotnik«, ki je bila za tržaško občinstvo novost. Pela se je jako precizno. Odlikoval se je posebno v tenorjevem samospěvu vrlo znani in omiljeni solist gosp. M. Vse se je divilo njegovemu milemu glasu in dovršenemu prednašanju. Kako lepo je znal vlti v svoj samospěv srčno hrepenenje popotnikovo po svoji mili domovini, po svojem rodnem jeziku! Ne, tako ne poje diletant, to je že pravi umetnik! Pa tudi zbor je storil svojo dolžnost po točnem, diskretnem spremljevanju; čveterospěv pa se je odlikoval po pravilnem izražanju in prijetni fuziji glasov.

V velikem zboru Zajčevem »Večer na Savi«, ki se je tudi izvel točno, odlikoval se je osmerospěv: Lukša, pl. Masnee, Mušič, A. Vouk, Pelicon, Umek, Lonener in Prunk.

Uprav prijetno pa nas je iznenadil sekstet iz opere »Prodana nevesta«, češkega mojstra Smetane, katerega so peli se spremljevanjem orkestra: gg. Zornikova, Piščančeva, Barteljnova, Bartelj, Umek in Prunk. Res hvaležni smo gospodu Bartelju, da nam je podal ta biser slovanske glasbe. Ukljub temu, da je skladba jako težavna, izvajali so jo — razun male negotovosti najvišjega glasu v zadnjih taktih — uprav izbornu ter je dosegla krasen efekt. Vsa čast takim pevcem, ki znajo premagovati take težave. Občinstvo jim je skazalo svojo hvaležnost in priznanje z burnim odobravanjem. Skladba se je morala ponavljati.

S tem je bil častno dovršen pevski del koncerta, a sledila mu je privlačna točka: — »opere«: »Čevljar baron«. Prav za prav je to burka s petjem, a to je vse jedno; glavna stvar je, da ustreza popolnoma svojem namenu, ki je — prijetna zabava in smeh. Ta igra je povsem primerna za naše ne preveč razvijeno občinstvo. Snov jej je preprosta, lahko umljiva, prepletena z dobro vspešimi dovtipi, šalami in komičnimi položaji.

Glavni junak je bil čevljarski učenec Nacelj pri mojstru Podplatu. Uprav, ko ga je mojster povišal do časti pomagača, je izvedel, da je sin baronice Rožičke. Dojka je bila namreč zamenjala svojega otroka z otrokom baroninje, a to skrivnost razodela ob smrtni uri. Nacelj se poslavljala od smole in kopit ter skoči v frak in klak. Kakor baron pa počenja take nerodnosti, da se mati in njeni zaupnik, doktor Kralj, ter vsa visoka zlahta kar zgražajo. Vsled večnega karanja in nedelja se je naveličal baronstva, katero prepušča podtaknjenemu dojkineu otroku. Da ni brez ljubezni, zato je preskrbljeno po brhki kuharici, Podplatovi Marički, v katero je Nacelj zaljubljen.

Pa tudi glasba, posneta iz najrazličnejših virov, je jako prijetna in prikladna smešnim nastopom.

Ni čuda, da je ta igra dosegla najlepši vspeh!

Pa so se sukali spretno naši vrli diletantje, da jih je bilo veselje gledati! To ti je bila prava tičica ta navihana, sentimentalna Marička (gospa Grmekova), ki zna vsega Prešerna na pamet in sanja o svoji veliki bodočnosti! In gospa Ponikvarjeva, ta vam je bila fina, elegantna baronica prav »comme il faut«, prava »haute volée«. Kako se je znala fino kretati, kako se je zgrazala nad nerodnostmi svojega sina-čevljarja! In ta teta Žabeljnovka, ta vam je bila prava slika stare godrnjavke!

A Nacelj še le. Ta vam je bil pravi tip čevljarskega učenca. Res, dobro ga je zadel gosp. Štuler. Ne misli bi si človek, da je takrat v prvo nastopil! Kako spretno se je sukal kakor čevljarski vajenec, a pozneje pomagač! Kako ljubeznjivo se znal ponujati svoji Marički in kako dobro je predstavljal oni nastop, ko je izvedel za svoje baronstvo ter se poslovil od čevljarskega stanu. A potem, kakor baron, je uganjal še le svoje burke in nerodnosti, da smehu ni bilo ne konea ne kraja. — Glede mojstra Podplata je dosti, ako povemo, da je bila ta uloga v rokah našega vročnanega komika gosp. Grebenea-Borovščakovega. Da je bilo na njem vse originalno, smešno in izbornu, ni treba niti omenjati. — Tudi gosp. Jakob Štoka je bil kakor dr. Kralj povsem na svojem mestu. Znal je svoji, sicer ne posebno hvaležni ulogi, izvesti dokaj komike ter vzbuditi obilo smehu.

Tudi ostali igralci, ki so imeli povsem nezatne uloge, so storili popolnoma svoje dolžnost.

Pelo se je tudi jako dobro. Izmed solistov je najbolje vršila svojo nalogo gospa Grmekova. Za gosp. Štulerja je bila njegova uloga prenizka, a za gosp. Grebenea previsoka, takó, da nista mogla povsem razvijati svojega glasu. S tem pa ni rečeno, da nista dobro pela; a bila bi bolje, če bi se ulogi prilagali njunima glasoma. Posebno pohvalo pa si je zaslužil zbor, ki je pel izvrstno. Za tak zbor nas lahko zavida vsaka opereta!

Sploh se je vršila igra jako gladko in točno. Občinstvo jej je sledilo z napeto paznostjo ter se izvrstno zabavalo. Z frenetičnim ploskanjem je

dajalo po vsakem dejanju odduška svojemu priznanju.

Ako omenimo še, da je vojaški orkester jako dobro spremljal vse točke ter izvrstno sviral svoje komade ob burnem aplavzu občinstva in da se je ves vspeh vršil točno in zaporedoma brez onih mučnih dolgih pavz, podali smo v kratkih potezih zvesto kroniko tega lepega večera.

Sploh je bila o tem le ena sodba: krasno, izvrstno! Tudi naši najstrožji kritiki niso znali kaj gnjati, razen malenkosti.

»Slovansko pevsko društvo« sme biti ponosno na ta popoln uspeh, na katerem pa ima največjo zaslugi vztrajni zborovodja gosp. Srečko Bartelj, ki je vso stvar tako spretno in požrtvovalno uprizaril in vodil.

Za jutrnji koncert. Od odbora »Slovanskega pevskega društva« smo naprošeni, objaviti, da se bo na občno željo pel še enkrat Nedvedov možki zbor »Popotnikova pesem«.

Ženski podružnici sv. Cirila in Metoda so darovali na Miklavževem večeru v Čitalnici: č. g. Zupančič gl. 1,20, g. a. Angeli 70 nvč., g. Mlekuš 20 nvč., g. a. Bartel 70 nvč., g. a. Pretner gl. 1,30, g. a. Pirjevec 30 nvč., g. Može 20 nvč., g. Vre 30 nvč., g. a. Dekleva 50 nvč., g. a. Žbona 20 nvč., g. Pogorelec 50 nvč., g. Skrinjar 10 nvč., g. a. Grom 10 nvč., g. a. Gulič 30 nvč., g. a. Helena Klevisar 20 nvč., g. a. Fani Šibenik 20 nvč., g. a. Poškaj 30 nvč., g. Pelicon 10 nvč., g. a. Godina 20 nvč., g. Jos. Fonda 90 nvč., I. L. 10 nvč., g. dr. Lukež gl. 1,20, g. Vinko Prsič 20 nvč., I. L. 10 nvč., g. a. Franja Kosič 20 nvč., I. M. 1 gl. — Vsem darovalcem prisrčna hvala.

Za »Božlence« so nadalje darovali: č. g. Normali 4 gld., č. g. Štemberger 5 gld., č. g. Furlan 2 gld., g. Ivan Prelog 2 gld., č. g. Fran Sila 5 gld., ga. Perhave 1 gld., ga. Furlan 2 gl., g. Tomaž Zadnik 1 gld., g. Lamurski 5 gl., ga. Marija Čokelj 1 deško obleko, Anonimus: 11 oblek za deklice, 31 ovratnikov za dečke, 41 parov nogavic, 12 deških kap, 12 ovratnikov za deklice, ga. M. Lieske 5 gld., g. Jakob Perhave 2 gl., g. M. Krže 2 gld., ga. Gerdol 10 nvč.

Politično društvo Italijansko za Istro si je na občnem zboru v Piranu — kar smo bili čisto pozabili povedati — izvolilo novega predsednika. Z bivšim predsednikom, državnim poslancem Bartolijem, baje niso bili zadovoljni in izvolili so odvetnika v Kopru, dra. Bennatija, ki je znan kakor jeden najrditejih v taboru italijanskem. Vsepolitičnega društva pod predsedstvom Bartolija jim niso bili zadovoljivi. To je njih stvar, ali krivično je, ako v gospodu Bartoliju iščejo krivdo temu. Ako bi bilo zavisno od volje in tudi podjetnosti tega moža — saj je prav on izdal svojedobno tisto glasovito geslo »osar tutto«, po katerem so se tudi ravnali na zadnjih volitvah in tudi »zmagali« — bili bi vspehi političnega društva italijanskega — najsijajnejši. Čudežev pa tudi Bartoli ni mogel delati in jih tudi Bennati ne bo mogel delati. Tudi divja jeza tega moža ne bo mogla porušiti, kar je ustvarila božja Previdnost. Italijanska gospoda istrska so pač v tem prijetnem položaju, da morejo tlačiti naš rod, ali to vero imamo, da ga ne bodo mogli uničiti, naj že predseduje njih političnemu društvu kakov Bartoli ali pa kakov Bennati, tudi če bi mu priskočili na pomoč oni milijoni Italijanov, na katere se je v zadnjem zasedanju dež. zbora istrskega skliceval tako ponosno in slavodobitno!

Ljudsko štetje. Glede ljudskega štetja, ki se bo vršilo konec prihodnjega leta, začeli so se tudi štirski Slovenci gibati. Na političnem shodu v Konjicah je govornik g. Rožman ožigosal krivično štetje po »občevalnem jeziku« ter stavil resolucijo, da se naj zakon o ljudskem štetju z l. 1889. premeni tako, da bodo šteli po narodnosti, a ne po občevalnem jeziku. Ta resolucija je bila jednoglasno sprejeta. Prav tako, da se Slovenci na periferiji gibljejo, ko treba občevati sveto narodno dedščino.

V Vitanji na slovenskem Štajerju so našli v nekem hlevu vrelec za petrolej. Seveda je bil takoj Žid pri roki ter se polastil vreleca, ki bi sicer mogel v slovenskih rokah postati velikanskega naravno-gospodarskega pomena. Smo pač premalo praktični in — počasni... Kar jih krije zakladov slovenska zemlja, še nismo nobenega sumi izkopali...

Razpisan študentski. Z oglasom e. kr. namestništva je razpisan natečaj za študentski v letnem

znesku 84 gl. Do uživanja tega študentskega so poklicani gimnazijci iz kopne Istre, sosebno oni, ki pripadajo v katero občino škofije tržaško-koperske. Prositelji naj predložijo svoje prošnje potom svojega predpostavljene ravnateljstva škofijskemu ordinarijatu v Trstu do 20. tega meseca. Prošnje je podkrepiti s krstnim listom, spričevalom o stavljenih kozah in ubožtvu, s spričevali zadnjih dveh polletij in z domovnico.

Srečni Maribor! Torej izpolnile so se želje mariborskih prusjakov. Dne 6. t. m. je za Maribor zgodovinskega pomena. Občinski svet je namreč sklenil tega dne v polnoštevilno obiskani seji, da je prekrstiti vzhodni del ulice »Bürgerstrasse« v »Bismarckstrasse«! Viša oblast seveda ne bo imela ničesar proti temu — patrijotičnemu činu. — Zanimivo bi bilo izvedeti, kako bi govorila naša vlada v slučaju, da bi na pr. mestnemu svetu ljubljanskem prišlo enkrat na um, imenovati kako ulico po katerem si bodi — ruskem velikanu!? Treba poskusiti!

Stari in novi denar. Novei za jeden goldinar se pri nas še vsprejemajo v vrednosti dveh kron, dokler se naredba ne preklicae. Isto velja o državnih notah po 50 in po 5 gld. in o notah avstro-ogerske banke, dokler jih banka ne vzame nazaj. Čekinov pa, ki so po zakonu od dne 9. marca l. 1870. kovani kakor zlati denar po osem in štiri goldinarje, in kakor trgovski nove kovanih levantinskih tolarjev, e. kr. blagajne več ne jemljejo in ne dajejo. Deželni zlati novei (po 20 in 10 kron) se sprejemajo po nominalni vrednosti. Ako se vidi, da imajo oddani novei manjšo težo vsled rabe, se sprejemajo še po minimalni vrednosti. Odločilna za to je letnica. Če pa določi urad, da je novei izgubil pravo težo kake drugače, nego od navadne rabe, ni vezan, da bi ga vsprejel v vsej veljavi. Preluknjani, obrezani, ali zlomljeni čekini se ne sprejemajo in se pri njih niti teža ne upošteva. Taki čekini naj se spravijo v denar kakor navadna zlatnina.

»Der Süden«. Organ für die politischen, culturellen und wirtschaftlichen Interessen der Kroaten und Slovenen. Štev. 48 tega lista prinaša sledeče: Wir und die Böhmen. System und Staat. Die Delegationen und die Slaven. Mittheilungen aus Bosnien und Herzegowina, Dalmatien, Kärnten. (Nach Wurmser, Botschedl und Pirker!) Kroatien und Slavonien, Küstenland, Steiermark, aus der Heimat. Allerlei. (Die Südslaven beim Kaiser. Aus der slavischen Welt, Vereinswesen. Literatur: »Aus dem Garten der Lavanter Diöcese«, gesammelt vom Lavanter Domeapitalar Dr. Jos. Pajek.) Tudi ta številka ima prilogo (4 str.) — List stane za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld. Naručuje se v upravnistvu, Dunaj I. Plankengasse 4.

Čitateljem. Ker včeraj naš list ni izšel radi praznika, smo naročnikom na deželi temu izdanju priložili v odškodnino današnje jutranje, za mesto namenjeno izdanje. — Gospoda dopisnika, ki nam je dopisal poročilo o Miklavževih večerih v sv. Ivanu in v »Slovanski čitalnici«, prosimo najljubše, naj potrpi do ponedeljka.

Brzjavna in telefonična poročila.

(Zadnje vesti.)

Dunaj 9. Gospoda zbornica bo imela dne 19. t. m. svojo plenarno sejo. Kakor odo že okolnosti, bodo nadaljnje plenarne seje ali še pred ali pa po božičnih praznikih.

Dunaj 8. Predsednik v ministerskem svetu, grof Clary, je bil danes vsprejet od cesarja v privatni avdijenci. Adijenci je trajala dlje časa.

Dunaj 9. Danes je bila seja proračunskega odseka, ki pa je postala nesklepčna, ko so se češki poslanci oddaljili. Sejo so pretrgali, dokler so prišli še drugi členi odseka. Poročevalcem je bil izvoljen Dzieduszycki.

Pariz 8. Kongres francoskih socialistov je razpravljaj danes o splošnem štrajku. Kongres je potrdil štrajk kakor sredstvo za rešenje socialnega vprašanja, in je hkrati vsprejel dnevni red, ki obsoja antisemitske in nacionalistiške namene.

Rim 8. Danes je papež v svoji sobi daroval sveto mašo. Zdravnik je zatrdil, da se sv. Očetu zdravje boljša.

Vojna v južni Afriki.

London 9. Poročila z bojišča vzbujajo tu veliko vznemirjenje, ker vzbujajo bojazen, da je

vojaška generala Methuena popolnoma obkoljena od Boerev in da so mu poslednji zaleli vsaki izhod. Ako se ta bojazen uresniči, bi utegnilo priti kmalu do katastrofe za Methuena, ker le-ta ni preskrbljen z živili.

London 9. Reuterjeva pisarna javlja iz Ladysmitha dne 7. t. m.: Do sedaj je bilo od 1. novembra sem 5 častnikov in 26 mož ubitih, 15 častnikov in 130 mož ranjenih. Tri može pogrešajo. Boere so še v sklenjenih pozicijah okolo Ladysmitha. Vse se počuti dobro in veselo.

Nro. 972
B. S. R.

Natečaj.

V koperskem šolskem okraju je popolniti stalno ali provizorno mesto učitelja-voditelja III. plačilne vrste na enorazrednici pri Sv. Antonu s slovenskim učnim jezikom.

S tem mestom je združena plača ki je utemeljena po deželnem zakonu od 14. decembra 1888., števil. 1. B. L. O. I. 1899.

Pravilno opremljene prošnje je vlagati pri podpisnem uradu v teku 4 tednov po tretjem razpisu v službenem listu.

C. kr. okrajni šolski svet

v Kopru, dne 30. nov. 1899.

Velika zaloga solidnega pohištva in tapecarij

od
Viljelmia Dalla Torre v Trstu

Trg S. Giovanni hiš. števil. 5 (hiša Diana).

Absolutno konkurenčne cene.

Moje pohištvo donese srečo!

Prva kranjska tovarna

testenin

Žnideršič & Valenčič

v lir. Bistrici

priloga svoje priznane **izborne testenine**, kot **makarone**, **fideline** in **različne vloge za na juho** v različnih kakovostih.

Prvi sijajni uspeh najinih izdelkov je ta, da se ni v našem okraju v treh letih toliko testenin zavžilo, kot najinih v teku enega meseca, kar jih izdelnjava.

Spoštovane gospodinje, sezite po teh pristno domačih testeninah, katere pri nas sedaj še oni se slastjo zavživajo, ki dosedaj niso hoteli vedeti o njih, kajti najine testenine so bolj okusne, tečne in redilne kakor vsake druge in gotova sva, da se morajo vsakemu priljubiti, kdor jih le pokuši.

Dobè se v vseh prodajalnicah jestvin ali povsem zanesljive so le one, ki se prodajajo v zavojih po 1/2 kg. z najino firmo.

Trgovcem pošiljava cenik zastonj in franko.

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste

od
Alessandro Levi Minzi v Trstu.

Piazza Rosario števil. 2.

(šolsko poslopije).

Bogat izbor v tapetarijah, zrealih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo.

Cene brez konkurence.

Predmeti postavijo se na brod ali železnico, brez da bi se za to kaj zaračunalo.

NOVA DROGERIJA

DRAGOTIN-A JENULL

v TRSTU, Via Gepa vogal Via Carradori 6.
je preskrbljena z vsem v to stroko spadajočim blagom.
Priporočam zlasti vse predmete za čiščenje, barvanje in
zobljanje vna. Specialiteta v zdravlili za govejo živino,
konje, prešice itd., razkužilo proti tuberkuli kugi, raz-
kuživa mila in razkužila za prah za oblažiti zrak v vodnikih,
straniščah, jamah itd.

Vse po nizkih cenah

Ozira se na svoje 26-letno službovanje v drogerijah
v ul. Ghiga in Benvenuto ter obljublja točno in pošteno
postrežbo se priporočam slav. občinstvu v mestu in na deželi.
Spoštovanjem

Dragotin Jenull.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 centimetrov
dolgiimi Loreley-lasmi, do-
bila sem jih vsled 14-me-
sečne uporabe svoje samo-
iznajdene pomade. To so
najslavnejše avtoritete pri-
znale za jedino sredstvo, ki
ne povzroča izpadanja
las, povpešuje rast istih,
poživlja lasnik, povpešuje
pri gospodih polno močno
rast brk ter daje že po
kratki uporabi lasem na
glavi kakor tudi brkam
naraven lesk ter polnost
in ohrani te pred zgodnjim
osivljenjem do najvišje
starosti.

Cena lončka 1 gl., 2
gl., 3 gl., 5 gl.

Pošiljam po pošti vsak
dan, ako se znesek
naprej pošlje ali pa s
poštnim povzetjem po
vsem svetu iz tovarne,
kamor naj se pošiljajo
vsa naročila.

Ana Csillag
Dunaj I., Seilergasse 5.

Mlin na par.

Čast mi je naznaniti vsem gg. trgovcem
jestvin, da imam mlin na paro, v katerem
meljem vsakovrstne turške moke. Pošiljam
moko na dom točno in po najnižji ceni.
Sprejemam tudi naročila za mlenje za za-
sebnike po jako nizki pristojbini.

Za kakovost blaga jamčim.

Pričakuj obilo naročb beležim se udani

Valentin Skočir

Via Giulia št. 309. (Boschetti o).

M. AITE.

Trst, Via Nuova, vogal Via S. Lazzaro št. 8. Trst.

Čast mi je javiti sl. občinstvu in cenjenim
odjemalcem, da sem prejel bogat izbor raznovst-
nega blaga za jesen in zimo in sicer: **sukno** za
gospe in gospode, **flanelo**, **perkal** za obleko in bluze
v najnovejšem risanju kakor tudi barvan in bel
ter piket za perilo; **maje** vseh vrst od volne al
bombaža, **odeje** (kovtre) s podvleko ali od volne, **pre-
roge**, **preginjala** itd. itd. Imam v zalogi tudi veli-
ki izbor **drobnarij** za krojače, šivilje in modistke. Sprej-
mam naročila za izgotavljanje **oblek** za gospe, ka-
tere izvršim po meri z največjo točnostjo in
natančnostjo po cenah brez konkurence.

Velik izbor blaga za zastave in narodnih
trakov za društvene znake.

Vse po najnižjih cenah.

Nadeja se tudi v prihodnje podpore cenj.
odjemalcev in sl. občinstva, beležim se najuljudne c

M. AITE.

K imenovanju

e. kr. rezervni častni-
kov priporočamo
„Zavod za uniformi-
ranje in civilno kro-
jačnico FRAN-A JIRAS-A“ v Trstu, ulica Caserma 9.
Cene nizke, postrežba točna in zanesljiva.

Naznanilo.

Dovoljujem si uljudno naznanjati velečastiti
duhovščini, cerkvenim oskrbnikom, ter slavnemu
občinstvu, da sem prenesel zalogo **voščenih sveč**,
voska, **meda** itd. z Solkanske ceste v lastno
hišo ulica sv. Antona št. 7. v Gorici. (Nasproti
ces. kr. okrajni sodnji.)

Za mnogobrojna naročila se prav toplo pri-
poročam.

Z veleštovanjem

J. Kopač.

Najboljše berilo in darilo je vsestransko jako pohvaljena „Vzgoja in omika ali izvir sreče“

(neobhodno potrebna knjiga za vsakega človeka, kateri se
hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potrebnega, da more
sebe in druge blaziti in prav olikati) ter se dobi za pred-
plačilo 1 gl. 80 kr., po pošti 10 kr. več, ali proti po-
štnemu povzetju pri **Jožefu Valentiču na Dunaju**,
III. Hauptstrasse N. 84, II. St., Th. 38. 3. Stiege

Založnik ozir. prodajalec je voljen vrniti denar, ako
bi mu kupec poslal knjigo še nerazrezano in čisto v treh
dneh nazaj.

D. Zadnik - Trst

Via Nuova št. 28

Trgovina z najboljšim manufakturnim blagom.

Udobi se najboljše **Kotonina** bela in ru-
java za razno možko in žensko perilo. Mo-
derei najnovejšega kroja.

Forštanji v najnovejšem risanju. **Pletji** (šjali)
v raznih modernih barvah, Udobivajo se
žepniki in raznovrstna drobnarija spadajoča
v krojaško stroko.

Ovratniki in ovratnice nove mode.

Izdelujejo se možke obleke po meri.

Uzorec na deželo se pošilja za zastoj in
blago poštnine prosto.

Za mnogobrojen obisk priporočam se udano

D. Zadnik
Trst, Via Nuova štev. 28.

Božična sezona 1899.

Senzacionalne priloznosti za nakup!

Dobra snov za obleke, 120 cm. široka, meter po 26

Lepe in dobre modne snovij, 110, 115 do 120 cm. ši-
roke meter po 26, 38, 48, 50, 58 in 65 kr. in više.

Modne snovij, 115 do 120 cm. široke, meter po 1 gl. 10 kr.
do 2 gl. 25 kr. in od 2 gl. 40 kr. do 4 gl. 20 kr.

Svilnene snovij: bengalina svila meter po 34 in 36 kr.
Japonska rayé novost meter po 47 kr.
Foulard imprimé meter po 43 kr.
Brocat, črn, meter po 78, 98 kr. in više

Modne svilnene snovij v svetlih in temnih barvnih
stopnjah meter po 65 kr.
do 1 gl. 25 kr. in od 1 gl. 35 kr. do 2 gl. 30 kr.

Barhant v krasnih risanjih, meter po 10, 12 in 14 kr.

Flanela za prati meter po 15 kr.

Barhantna in flanelna kotonina,
meter po 19, 24, 26, 32, 36, 40, 45 in 52 kr. itd. (v mičnih risanjih).

Levantina, nova v lepih risanjih, meter po 15, 18, 26 kr. itd.

Fina francoska battista, mični vzorec po 19,
22 in 26 kr.

Jako fin piqué imprimé, v lepih barvah in risanjih,
meter po 36 kr.

Cefir, dobra vrsta, meter od 18 kr. navzgor.

Voile imprimé, čista volna, lepi vzorec meter od 35 kr. navzgor.

Največji izbor! Brez konkurence! Najnižje cene!

Bogato ilustriran božični cenik zapopada novosti v kartonu adjustiranih snovij za obleke, mičnih nippes
predmetov, usnjatega in galanterijskega blaga, igrač, predmetov za okrasenje božičnih drevesc itd. itd.
katere se pošiljajo popolnoma natančno, kakor kaže dotična slika.

Razpošiljanje proti povzetju! Zanesljivo izvrševanje! Za naročbe po vzorcih je napovedba vrste in cene neobhodno
potrebna! Vzorec in ceniki na željo brezplačno in franko!

(Za blaga po 10 do 14 kr. se ne morejo pošiljati vzorci).

Zaloga blaga

D. LESSNER

Ustanovljena 1874.

DUNAJ, VI.,

Mariahilferstrasse štev. 81-83.

Kurje oči

trdo kožo, žulje itd. odpravi hitro, brez bolečin in gotovo, izvrstno, v svojem učinku neprekosljen **Trnkoczy-jev**
obliž, kateri se dobiva v **Franciscus-Apotheke na Dunaju V/2 Schönbrunnerstrasse 107**. Cena
60 kr., po pošti kot vzorec brez veljave 65 kr., kot priporočena pošiljatev 80 kr., franko po predplačilu zneska
v poštah znamkah ali proti povzetju. Obliži za poskušnjo 35 kr., po pošti 40 kr. **Učinek zjamčen!** Razpo-
šiljatev takoj po sprejemu naročbe. V Trstu se dobiva pri gosp. lekarnarju **SERRAVALLO**, Piazza del sale.